

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.

© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.

© Васильєва М.П., 2019.

Гольферед Т.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	53
Дерев'янюк Г.О. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	54
Довбня О.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	55
Збаранська Д.В. СУТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА НАСЛІДКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ....	56
Коломієць Т.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	57
Криворотько К.А. ЗМІСТ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	58
Куряча С.В. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	60
Ларіна Е.Г. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ.....	61
Літвиненко Ю.С. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ.....	62
Павлюченко С.Ю. ДО ПРОБЛЕМИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	63
Пластун Т.І. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	64
Попова В.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	65
Сех М.І. ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЄВОЇ ПЛАТФОРМИ «ЗДОРОВЕНЬКІ БУЛИ» В ПРОЕКТІ «ДОМАШНЯ ОПІКА» БО «БФ «КАРІТАС ХАРКІВ».....	66
Скляниченко М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІСТОВНОГО ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....	67
Тепляк А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	68
Шерстньова М.С. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАРКОЗАЛЕЖНОЇ МОЛОДІ.....	69
Статті здобувачів вищої освіти.....	71

всестороннього, гармонійного розвитку сім'ї, моніторинг виконання запланованих дій; мобілізація власних ресурсів сім'ї для вирішення проблем, консультування з педагогічних питань, влаштування дитини в позашкільний заклад); соціально-медичні послуги (посередництво в здійсненні лікувально-оздоровчих заходів; консультації по збереженню і зміцненню здоров'я; формування здорового способу життя й подолання шкідливих звичок; профілактика туберкульозу, захворювань; сприяння в підтримці та охороні здоров'я); юридичні послуги (консультування з питань законодавства, гарантій та пільг; здійснення захисту прав та інтересів сім'ї чи особи; захист прав дитини); соціально-економічні послуги (допомога в залученні додаткових ресурсів для задоволення матеріальних інтересів і потреб сімей, забезпечення одягом, взуттям, грошової, гуманітарної допомоги).

Отже, нормативно-правова база соціально-педагогічного супроводу забезпечує правовий захист багатодітних сімей, створює умови для її нормального, гармонійного розвитку. Подальшої розробки потребує вивчення шляхів професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-педагогічного супроводу багатодітної сім'ї.

Дерев'янка Г.О.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник - кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Єсіна

Вивчення та всебічний аналіз проблеми підготовки майбутнього соціального педагога з формування здорового способу життя у молодого покоління є одним з найактуальніших питань сьогодення, розв'язання якого визначає майбутнє нашої держави та подальше існування здорової української нації. У зв'язку із загостренням соціально-економічних проблем суспільства і погіршенням стану здоров'я як дорослого, так і дитячого населення, визначальною інституцією у підготовці майбутнього соціального педагога з формування здорового способу життя дітей та підлітків є система освіти, ключова роль якої полягає у формуванні культури здоров'я та здорового способу життя учнів.

Проаналізувавши теоретичну основу здійснення соціально-педагогічної діяльності у підготовці майбутнього соціального педагога з формування здорового способу життя підлітків, ознайомившись з фізіологічними особливостями підліткового віку, проаналізувавши вітчизняний й зарубіжний досвід з формування здорового способу життя, було розроблено комплексну програму соціально-педагогічної діяльності «Здоров'я дітей - здоров'я нації».

Мета комплексної програми «Здоров'я дітей - здоров'я нації» полягає у підготовці майбутнього соціального педагога до формування в підлітків знань про здоровий спосіб життя, створенні позитивної мотивації на здоровий спосіб життя, вмінь та навичок його вибору і дотримання у власному житті через впровадження спортивних форм, методів та засобів у навчально-виховний процес.

Виходячи з мети, було сформовано такі завдання комплексної програми соціально-педагогічної діяльності «Здоров'я дітей - здоров'я нації» з формування здорового способу життя підлітків у закладі загальної середньої освіти: сформувати систему знань підлітків про важливість власного здоров'я та способи його збереження; основи особистісної гігієни; правила збалансованого харчування; профілактику шкідливих звичок; попередження суспільно небезпечних хвороб (ВІЛ, СНІД); важливість та користь щоденних фізичних вправ; мотивації підлітків до ведення спортивного способу життя.

Об'єкти програми: підлітки, їх батьки. Суб'єкти програми: соціальний педагог, вчитель фізкультури, медичний працівник школи, батьки підлітків, класні керівники,

волонтери. Принципи: гуманізму, системності, диференційного підходу, опори на позитивний потенціал особистості. Методи роботи: лекції, бесіди, тренінги, дебати, тематичні виховні години, валеологічні хвилинки, спортивні заняття, фізкультхвилинки, спортивні змагання, естафети, динамічні перерви, квести, туристичні походи, екскурсії, прогулянки, майстер класи, свята, дні здоров'я, факультативи та курси за вибором, гуртки оздоровчого спрямування, акції з збереження здоров'я, клуби здорового способу життя.

Очікуваний результат комплексної програми «Здоров'я дітей - здоров'я нації»: сформована система знань у підготовці майбутнього соціального педагога підлітків про здоровий спосіб життя та способи його підтримання, вмотивування учнів до ведення здорового способу життя та до систематичних занять спортом.

Для досягнення зазначеного результату було розроблено план реалізації заходів комплексної програми «Здоров'я дітей - здоров'я нації», який передбачає здійснення соціально-педагогічної діяльності за такими напрямками (блоками): ціннісно-мотиваційний, теоретичний та практичний.

Довбня О.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С Сковороди

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

Науковий керівник - кандидат педагогічних наук, доцент О.М Василенко

Реальністю сьогодні стало пропагування культу сили та жорстокості в ЗМІ, зниження виховного потенціалу сім'ї, порушення взаємодії між школою та сім'єю, поширення зразків асоціальної поведінки. Серед підлітків значного поширення набули різноманітні конфлікти. Однією з форм конфліктної взаємодії є булінг. Це явище характеризується гостротою і тривалістю негативних наслідків для всіх його учасників. Так, булінг у шкільному середовищі негативно впливає на розвиток особистості підлітка. Поширення даного явища серед підлітків викликає потребу у пошуку ефективних форм та методів соціально-педагогічної профілактики. Зважаючи на це, особлива роль відводиться соціальним педагогам, які систематично здійснюють превентивну та профілактичну роботу з учнями та педагогами закладів загальної середньої освіти.

Закон України «Про вищу освіту», «Про протидію булінгу (цькуванню)» актуалізує проблему підготовки майбутніх соціальних працівників до превентивного виховання підростаючого покоління, до профілактики булінгу серед підлітків. Це потребує впровадження в зміст професійної підготовки певних питань, спрямованих на профілактику проявів насильства та конфліктів серед дітей, над дітьми в суспільстві та в шкільному середовищі, на запровадження медіації та відновних практик у закладах освіти. Наприклад, для студентів третього курсу в навчальну дисципліну «Соціально-педагогічна профілактика адикції» можна ввести тему «Булінг як соціально-педагогічна проблема», «Форми, методи протистояння булінгу». Для поглиблення знань студентів з цієї проблеми необхідно ознайомити їх з теоретичним матеріалом щодо боулінгу за такими питаннями: соціально-психологічні причини виникнення булінгу; булінг у дитячому колективі; передумови виникнення булінгу; причини проявів насильства. З метою закріплення матеріалу можна провести семінарське заняття «Види боулінгу, його учасники». На семінарі студенти обговорюють такі питання: види булінгу (фізичний, вербальний, прихований, кібербулінг); ініціація, процес і наслідки булінгу; учасники булінгу (булер, жертва, спостерігачі, захисники, співчуваючі); особистісні якості учасників, зміна та змішування ролей. Також, з метою формування навичок й вмінь розробки соціально-педагогічної технології з профілактики булінгу в навчальний курс «Технології соціальної роботи» у змісті лекції